

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กนับได้ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ประเทศชาติจะมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรเป็นสำคัญ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพของเด็กในวันนี้จะสะท้อนให้เห็นคุณภาพของประชากรในอนาคต ดังนั้นวัยเด็กจึงเป็นวัยที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะวัยเด็กเป็นช่วงของการพัฒนาการด้านต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าวัยอื่น ๆ เป็นวัยที่สมองกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วจึงเป็นช่วงที่เหมาะสมในการวางรากฐานและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้เจริญงอกงามอย่างถูกวิธีตั้งแต่ยังเล็กและควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตขึ้นเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม ด้วยเหตุนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็ก ศึกษาพัฒนาการของเด็ก เพื่อผลในการจัดการศึกษาให้กับเด็กอย่างถูกวิธีตั้งแต่ปฐมวัย (นิภาภรณ์ ตีสมาโชค, 2535) เด็กปฐมวัยเป็นวัยพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ หากเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความสามารถที่เขา มีอยู่อย่างเต็มที่ตามวัย ก็จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กปฐมวัยไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ขาดประสบการณ์ที่ควรได้รับ หรือไม่มีโอกาสได้ใช้ความสามารถตามวัยเต็มที่ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพ (ประดิพันธ์ อุปรมัย, 2524)

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน หรือเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงอายุนี้เป็นการสร้างความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาที่ดีสำหรับช่วงอายุต่อไป (บังอร ภูมชาติ, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่กล่าวไว้ว่าการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข

รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งพลังสร้างสรรค์ การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย จึงเป็นการเริ่มต้นที่มีความสำคัญในการช่วยให้เด็กได้เกิดพัฒนาในทุกทางจะต้องทำอย่าง ค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้นตอน ดังนั้นเด็กจึงควรได้รับการปลูกฝังอย่างถูกต้องในช่วงเริ่มต้นของ ชีวิต เพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน หรือเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การให้การศึกษแก่เด็กควรคำนึงถึงวุฒิภาวะเป็นหลัก หากเด็ก พร้อมที่จะรับในสิ่งที่ครูสอนแล้วการเรียนการสอนก็จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง การให้ การศึกษแก่เด็กก่อนวัยเรียนนี้จัดว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเด็กเป็นอย่างดี การสอนจึงจะบรรลุเป้าหมายตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (ศักดิ์ ภาษี, 2525) สถานศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน หรือโรงเรียนอนุบาลจัดได้ว่าเป็นสถานที่แห่งแรกที่จะช่วยอบรมเด็กนอกบ้านนับตั้งแต่พ้นจากการปกครองดูแลของ พ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเด็กจะต้องเข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้มาพบครูและเพื่อนเป็น จำนวนมาก ดังนั้น การจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ให้กับเด็กในวัยนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญ มาก ชัยยา แจงเจริญ (2529) ได้กล่าวว่า พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง มีเวลาอบรมเลี้ยงดูเด็ก น้อยลงภาระต่างๆจึงมอบให้กับโรงเรียน โดยเฉพาะเมื่อเด็กอายุ 3 - 6 ปี พ่อแม่ก็จะพา บุตรหลานไปเข้าโรงเรียนอนุบาล โดยคาดหวังว่า โรงเรียนจะส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆด้านของ เด็กเป็นอย่างดี ดีกว่าปล่อยให้เด็กอยู่กับบ้านเฉยๆ เมื่อความต้องการของ พ่อแม่มีมากขึ้น โรงเรียนอนุบาลจึงเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งจัดขึ้นจากหลายหน่วยงาน เช่น โรงเรียนอนุบาลของ รัฐบาล และหน่วยงานต่างๆ โรงเรียนอนุบาลของเอกชน โรงเรียนอนุบาลของมูลนิธิต่างๆ

นักจิตวิทยาพัฒนาการได้แบ่งพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนออกเป็น 4 ด้าน ใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ลักษณะทางกายตามปกติของเด็กก่อนวัยเรียนจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านส่วนสูง น้ำหนัก และสัดส่วนของร่างกาย การที่เด็กมักไม่อยู่นิ่ง เคลื่อนไหวเกือบตลอดเวลาเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กและกระตุ้นการ สร้างโยงใยของของเส้นประสาทที่พัฒนาเกือบสมบูรณ์ในวัยนี้

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ อารมณ์ของเด็กก่อนวัยเรียนจะไม่มั่นคงและมัก เปลี่ยนแปลงง่ายในระยะเวลานั้น เด็กจะแสดงความโกรธ ความกลัว ความเศร้า ความ อิจฉาริษยา และความสนุกสนานอย่างไม่มีการควบคุม

3. พัฒนาการทางด้านสังคม เด็กก่อนวัยเรียนมีลักษณะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เมื่อเด็กได้พบปะบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว และเริ่มแยกจากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู

เด็กจะต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และเรียนรู้บทบาทของตนเอง ซึ่งทำให้เขาเริ่มให้ความสำคัญและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญาคือพัฒนาการทางการเรียนรู้และการปรับตัว และพัฒนาการทางภาษา โดยทั่วไปแล้วเด็กวัย 2-3 ปี จะเขียนวงกลมบนกระดาษหรือบนพื้นทรายได้ ต่อบล็อก 3 ก้อนได้ ชอบถาม อะไร ใคร ทำ วัย 3-4 ปี จะสนใจสิ่งที่เคลื่อนไหว เช่น รถ เรือ เครื่องบิน สัตว์ ชอบฟังนิทาน คำคล้องจอง ชอบถาม ที่ไหน ทำไม วัย 4-6 ปี ช่างซักถาม วาดรูปคนได้ 2-6 ส่วน สามารถลากเส้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมและสามเหลี่ยมได้ รู้จักวันในสัปดาห์ ชอบเรื่องใกล้ตัว และวัย 5-6 ปี ช่างซักถาม วาดรูปคนได้ 4-5 ส่วน ชอบเรื่องที่เป็นจริง ยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องเวลา เริ่มเห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาพูดกับตัวหนังสือ หากว่าเด็กไม่สามารถพัฒนาไปตามขั้นตอนที่เหมาะสมในระยะเวลา 6 ปี แรกของชีวิต การส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการดังกล่าวในภายหลังจะทำได้ยากมาก หรืออาจทำไม่ได้เลย เพราะช่วงเวลานี้เป็นระยะวิกฤติของพัฒนาการดังกล่าว (ทิตนา แชมมณี และคณะ, 2536)

ชัคเซอร์ (Chucher, 1971) ได้ให้แนวคิดเรื่องเด็กเล็กไว้ว่า ธรรมชาติของเด็กนั้นจะไม่เหมือนกัน การเรียนรู้ของเด็กจึงแตกต่างกันออกไปด้วย กิจกรรมที่จัดสำหรับเด็กจึงควรเป็นแบบเรียนปนเล่น หรือพวกเกมพื้นฐานต่างๆ เพราะเท่ากับเป็นการส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก ตามประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้านและชุมชน นอกจากนี้ยังตรงกับพัฒนาการในวัยเด็กอีกด้วย เด็กจะเป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง หรือขาดความเชื่อมั่นจะอยู่ในช่วงนี้ กิจกรรมที่จัดให้เด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2520) ได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กวัย 3-6 ปี ไว้ว่า เด็กทุกคนไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบที่จะเคลื่อนไหว อยากรู้อยากเห็น ชอบการเล่น การเล่น คือ อายุวิวัฒนาการของเด็ก เด็กจะได้ประสบการณ์ต่างๆจากการเล่นเป็นส่วนใหญ่ โอกาสสำหรับเล่นเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเด็ก เด็กต้องการโอกาสที่จะเล่นอย่างร่าเริง แจ่มใส การเล่นช่วยให้กล้ามเนื้อของเด็กเจริญเต็มที่ การได้เล่นกับเพื่อนๆด้วยกันเป็นการประดับประดาส่งเสริมความเจริญด้านสังคมและอารมณ์ เป็นหลักประกันความเจริญทางด้านร่างกายกับการทำงานของกล้ามเนื้อ เป็นการส่งเสริมความเจริญเติบโตของเด็กให้เป็นอย่างดี ทั้งยังช่วยด้านจินตนาการ ความคิดและการเรียนรู้

นอกจากนี้ เขาวพา เดชะคุปต์ (2528) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนควรจัดในลักษณะของ "การเล่นปนเรียน" ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มากที่สุด และในการจัดสอนก็ควรจัดในรูปของการเตรียมความพร้อม หรือการ

จัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากการเล่น การกระทำและการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมไม่ควรเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ แต่ควรให้เด็กได้รับการฝึกการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆกัน

เนื่องมาจากการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในปัจจุบันมีการจัดกันหลายหน่วยงานจึงมีความหลากหลาย หน่วยงานต่างๆมีการเรียกร้องให้มีการดำเนินการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์ฉบับกลางขึ้น เพื่อจะได้จัดการศึกษาให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มอบหมายให้กรมวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ “แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา” ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางหรือคู่มือในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพ

จากการศึกษา “แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา” (กรมวิชาการ, 2539) แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยแรกเกิด -3 ปี และส่วนที่สองเป็นแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก 3-6 ปี การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยแรกเกิด-3 ปี จะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาของเด็ก และให้แนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ส่วนแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัย 3-6 ปี มีหลักในการจัดดังนี้

1. จัดให้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ
2. จัดในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมแก่วัย
3. จัดโดยมุ่งให้เด็กมีความสมบูรณ์ในพัฒนาการทุกด้าน
4. จัดโดยมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

เนื่องจากการเล่นเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อเด็กอนุบาลมาก ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลจึงควรจัดให้เด็กเล่นอย่างถูกวิธี ทั้งนี้เพื่อให้การเล่นเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและสามารถสร้างเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ (ทิมแช สารวิงศ์จันทร์, 2532) พัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่งของเด็กระดับอนุบาลก็คือ พัฒนาการด้านร่างกาย กิจกรรมที่สามารถสนองตอบพัฒนาการของร่างกายได้ก็คือ กิจกรรมพลศึกษา ซึ่งถือว่เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดชบวนการเจริญเติบโตทางร่างกายได้อย่างเต็มที่ (ศักดิ์ดา ภาษี, 2525)

อาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมพลศึกษาเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยสนองตอบความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของเด็กในการจะช่วยให้เด็กได้มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการตามจุดมุ่งหมายปลายทางที่โรงเรียนได้วางไว้

วรงค์ดี เพียรชอบ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า วิชาพลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เจริญงอกงาม และมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ พลศึกษาอาจแตกต่างจากการศึกษาอย่างอื่นบ้าง ก็ตรงสื่อกลางที่นำมาใช้ในการศึกษา หรือการเรียนการสอน โดยจัดประสบการณ์ในด้านกิจกรรมพลศึกษาเพื่อ让孩子ได้มีส่วนร่วม หรือปฏิบัติจริงๆ และการที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ก็เฉพาะต่อเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงด้วยตนเองเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับ บุชเชอร์ (Bucher, 1968) ที่กล่าวว่า พลศึกษาเป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาแขนงอื่นๆ คือ เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยมีกิจกรรมพลศึกษา ซึ่งได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นอย่างดีเป็นสิ่งที่จะทำให้คนเกิดการเรียนรู้

ในด้านการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก กิจกรรมทางด้านพลศึกษาจะพัฒนาคุณภาพของเด็กทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในสภาพสังคมปัจจุบัน การพลศึกษาจะช่วยสร้างคุณธรรม เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและราบรื่น และช่วยแก้ปัญหาสำคัญของประเทศได้ (สาออง พ่วงบุตร, 2525)

นอกจากนี้ จรินทร์ ธานีรัตน์ (2521) ได้กล่าวถึงการพลศึกษาสำหรับเด็กว่าการให้การศึกษาแก่เด็กต้องมีความสมดุล เพื่อความเจริญงอกงามที่สมบูรณ์ในตัวเด็ก ในระยะหลังนี้นักการศึกษาเริ่มมีความเป็นห่วงในเรื่องผลทางจริยศึกษา ซึ่งอาจกล่าวได้ถึงความประพฤติ จรรยา มารยาท ตลอดจนคุณธรรมด้านจิตใจของนักเรียน ทั้งนี้เพราะปรัชญา นโยบายและการสอนได้เน้นหนักไปแต่ด้านความรู้และสติปัญญามากไปนั่นเอง ซึ่งความจริงเด็กจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโดยราบรื่น ไร้ไขเพราะการมีความรู้ หรือสติปัญญาดีเพียงอย่างเดียวไม่ ความมีคุณธรรมทางจิตใจ รู้จักให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การรู้จักเสียสละ การให้อภัยแก่กันและกันตลอดจนจรรยา มารยาทที่ดีงามก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งด้วย กิจกรรมพลศึกษาสามารถสร้างคุณธรรมเหล่านี้ได้ เพราะเกมกีฬา มีคุณธรรมเหล่านี้พร้อมมูล

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพลศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะจัดให้กับเด็กในโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการตามธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ เพราะจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาที่ตรงกับวัย เพื่อให้เด็กมีการเตรียมร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาในโอกาสต่อไปได้เป็นอย่างดี

ลักษณะการเรียนการสอนในชั้นอนุบาล การจัดกิจกรรมจะจัดในรูปของกิจกรรมผ่านการเล่น กิจกรรมหลักที่จัดเป็นประจำทุกวันมี 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ เกมการศึกษา กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (กรมวิชาการ, 2539) จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพลศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่ต้องจัดให้เด็กอนุบาล จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นในการจัดกิจกรรมพลศึกษาต้องพยายามเอื้ออำนวยให้เกิดพัฒนาการในตัวเด็กทุกคนให้มากที่สุด

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้จัดทำ “แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา” ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางหรือคู่มือของครูผู้สอนแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถทราบได้ว่าการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เพียงใด ทั้งนี้ก็ต้องดูที่ผลผลิตของการจัดการศึกษา นั่นคือ ตัวผู้เรียนว่า มีผลสัมฤทธิ์หรือการพัฒนาในด้านต่างๆตามที่จุดประสงค์วางไว้หรือไม่ และในสภาพการณ์ปัจจุบันการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กอนุบาลหรือเด็กก่อนประถมศึกษามีปัญหาและอุปสรรคไม่น้อยเพียงใดยังไม่เป็นที่แน่ชัด ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาไว้เพียง 2 เรื่อง คือ การจัดกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร (ศักดิ์ดา ภาษี, 2525) และความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ไชยา แจงเจริญ, 2529) เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีนักเรียนที่เข้าศึกษาเป็นจำนวนมาก มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนเด็กระดับชั้นอนุบาลหรือเด็กก่อนประถมศึกษาถึง 419 โรงเรียน (สถิติการศึกษาที่สำคัญ สำนักการศึกษา, 2540) และไม่เคยมีการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาให้กับเด็กระดับชั้นอนุบาลมาก่อน

การที่จะจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาลให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านด้วยกันคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณหรือการสนับสนุน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่มอบหมายให้ครูประจำชั้นและครูอื่นๆสอน

กิจกรรมพลศึกษา เนื่องจากขาดแคลนครูพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษา อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องขาดแคลนสถานที่และอุปกรณ์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงใคร่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากได้มีผู้ศึกษาไว้หลายปีแล้ว สภาพการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาและปัญหาต่างๆอาจแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความสมบูรณ์ในพัฒนาการทุกด้านตามวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนกิจกรรมพลศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการกิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้จัดในแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 419 โรงเรียนเท่านั้น

ข้อดกลงเบื้องต้น

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนกิจกรรมพลศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในเรื่องการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียน
2. การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นคำตอบ ที่เชื่อถือได้และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านแสดงความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง

คำจำกัดความของการวิจัย

สภาพ หมายถึง สภาพปัจจุบันโดยทั่วไปในการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปัญหา หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นที่ทำให้การจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานครไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนกิจกรรมพลศึกษาเท่าที่ควร

การจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษา หมายถึง การจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาในด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากร (ตัวครูผู้สอนและตัวนักเรียน) อุปกรณ์และสถานที่ และงบประมาณและการสนับสนุน

กิจกรรมพลศึกษา หมายถึง กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่จัดให้กับเด็กในโรงเรียนอนุบาลตามแนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

กิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นของเล่นประเภท ลาก เข็น จูง เล่นทราย เล่นน้ำ ดิब्จักรยาน 3 ล้อ เคลื่อนไหวข้ามเครื่องกีดขวางอย่างง่าย ๆ เล่นเกมต่าง ๆ การละเล่นพื้นเมือง

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงหรือคำสั่ง ส่งเสริมด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ จังหวะและดนตรีที่ใช้ประกอบเช่น เสียงตบมือ เสียงเพลง เสียงเคาะไม้ เคาะระฆังสามเหลี่ยม รำมะนา กลอง ฯลฯ อาจนำคำสอดคล้อง การร้องเพลง การเคลื่อนไหว การเต้น การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ มาประกอบในการทำกิจกรรม

ระดับชั้นอนุบาล หมายถึง การเรียนที่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาลงมา รับผิดชอบ 3-6 ปี เข้าเรียน เรียกว่าชั้นอนุบาล หรือบางโรงเรียน เรียกว่า ชั้นเตรียมประถมศึกษา

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษา จำนวน 419 โรงเรียน

ครูผู้สอนกิจกรรมพลศึกษา หมายถึง ครูที่มีหน้าที่สอนกิจกรรมพลศึกษาหรือ
รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมพลศึกษาระดับชั้นอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 419 โรงเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารงานในโรงเรียนอนุบาล สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 419 โรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการเรียนการสอน ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอน
กิจกรรมพลศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนระดับอนุบาลให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการจัดกิจกรรมพลศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะการจัดดำเนินการกิจกรรมพลศึกษาใน
โรงเรียนอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร
4. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการวิจัย หรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้
ในโอกาสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย